

CATECHISMUS ZONDAG 10 (VERVOLG-2)

Ds. D. Chr. Overduin 10 april 1988

Catechismus zondag 10 (vervolg-2)

Schriftlezing : Psalm 121

Zingen : Psalm 73 : 12
 121 : 1
 121 : 2,3,4
 119 : 33

De 10e Zondag.

VRAAG 27: Wat verstaat gij door de voorzienigheid Gods?

ANTWOORD: De almachtige en alom tegenwoordige kracht Gods, door welke Hij hemel en aarde, mitsgaders alle schepselen, gelijk als met zijn hand nog onderhoudt, en also regeert, dat loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijs en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede, en alle dingen, niet bij geval, maar van zijn vaderlijke hand ons toekomen.

VRAAG 28: Waartoe dient ons, dat wij weten, dat God alles geschapen heeft, en nog door zijn voorzienigheid onderhoudt?

ANTWOORD: Dat wij in allen tegenspoed geduldig, in voorspoed dankbaar zijn mogen, en in alles, dat ons nog toekomen kan, een goed toevorzicht hebben op onzen getrouwen God en Vader, dat ons geen schepsel van zijn liefde scheiden zal, aangezien alle schepselen also in zijn hand zijn, dat zij tegen zijn wil zich roeren, noch bewegen kunnen.

THEMA: VOORZIENIGHEID

- 1. WAT IS HET?**
- 2. WAARTOE DIENT HET?**

Wij waren al bijna aan het einde van zondag 10 gekomen. Alleen het tweede gedeelte van het antwoord van de laatste vraag, vraag 28, daar waren we nog niet aan toe gekomen. Er zit al weer even wat tijd tussen, dus ik wil proberen, daarom heb ik ook de hele zondag voorgelezen, om een korte samenvatting te geven van zondag 10, en dan van het laatste stukje in het bijzonder.

Wat daaronder te verstaan was, hebben we gehoord geliefde gemeente, dat is niet dat de Heere alles van te voren heeft aan zien komen, alsof Hij, zoals mensen wel eens zeggen: "Ik heb het al aan zien komen". Omdat allerlei tekenen en symptomen daarop gewezen hebben. Nee, dat is veel te zwak. Als wij spreken over de voorzienigheid Gods, dan betekent dat dat de Heere in alles voorziet. Dat Hij er voor zorgt.

Vandaar dat we het uitgangspunt ook even genomen hebben in de geschiedenis: 'de Heere zal Zichzelf een Lam ten brandoffer voorzien'. En dat die voorzienigheid van God nu mede ook daarin bestaat, dat Hij de dingen die Hij geschapen heeft, niet aan een blind lot heeft overgelaten, maar dat Hij zich daar nog mee bemoeit. Dat Hij ze in stand houdt, de getijden, seizoenen, alle dingen die zonder de instandhoudende werking van God niet kunnen bestaan. Maar ook dat Hij ze op een zodanige wijze regeert, dat het naar een zeker doel gaat. Naar een punt door God bepaald. En dat is de voleinding van alle dingen. Dat is de eeuwige zaligheid van al Zijn kinderen. De herschepping, de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, en de ondergang van de goddeloosheid en van de goddelozen. En zo bestuurt de Heere alle dingen.

Ik heb toen wel een opsomming gegeven van allerlei vragen, maar tegelijk daarbij

CATECHISMUS ZONDAG 10 (VERVOLG-2)

gezegd dat wij toch niet kunnen begrijpen. Niet om ons er vanaf te maken. En wij mogen, voorzover het Woord van God dat toelaat, daar wel iets van zeggen, maar wij mogen..... Ik heb dat voor mijzelf aangevoeld als een soort hoogmoed, al is het misschien niet altijd bewust, als wij denken overal een gepast en een Christelijk antwoord op te kunnen geven. Zodat het toch weer klopt. En de mensen zich er dan toch maar weer bij moeten neerleggen, hetzij gewillig of onwillig, morrend. Maar er is nu eenmaal niets aan te doen, zo liggen de zaken nu eenmaal.

Ik heb dat niet gewild.

Waarom?

God is groot, en wij begrijpen HET niet.

Wij begrijpen niet dat Hij zo oneindig ver verheven is, boven ons menselijk weten en kennen en kunnen. Dat wij altijd nodig hebben dat wij van God, de prediker net zo goed als de hoorder, het kind net zo goed als de grijsaard, en omgekeerd, de eerbiediging van Zijn Naam. Om toch nooit uit het oog te verliezen:

'Hoe groot, hoe vreselijk zijt G'alom,
uit Uw verheven heiligdom,
aanbidd'lijk Opperwezen.'

En juist dat facet kan de mens (de mens kan het nooit gebruiken, dat hebben we ook uit het Oude Testament al gehoord) maar in deze tijd is dat zo'n algemeen symptoom. De mens beheerst zoveel dingen. Hij weet zoveel dingen. En nu zou hij misschien nog wel iets kunnen accepteren als hij God ook op dat vlak een plaats zou kunnen geven. Zoals hij alle dingen probeert te plaatsen, te begrijpen en te doorgronden. En nu roept juist dat aspect van een God die doet wat Hem behaagt, Die geen rekenschap verschuldigd is aan ons nietige mensenkinderen, dat roept vaak het meeste verzet op. Daar wil de mens niet van horen. Van een zodanige God, met een zodanige macht bekleed, dat hij zich buiten Hem noch roeren, noch bewegen kan.

En dat kun je ook merken. Dat dat de mensen het meest tegenstaat. En dat de kerk geprobeerd heeft in plaats van te blijven bij het kloek getuigenis van de Schrift, 'bij wien dan zult gij Mij vergelijken, die Ik gelijk ben', in plaats daarvan het beeld van God zodanig heeft gewijzigd, dat het een klein beetje meer in onze kraam te pas komt. En dan hoort daarbij: "Ja maar, zoals die mensen toen dachten over God, zo kunnen wij er niet meer over denken, en zo is God ook niet. Maar zo was het in het bewustzijn van die mensen. Die stonden overal zo machteloos tegenover. Die mensen hadden nog zo weinig kennis en zo weinig mogelijkheden om zich daar tegen te weer te zetten. Maar daar lachen wij om."

En toch vergaat dat lachen ons. Maar dat willen we nu eenmaal niet weten. Om nu in een epidemie, of in één of ander iets, om daar nu nog iets van God in te zien. En dan hebben we natuurlijk het terrein van de vorst der duisternis, van de boze mens. Want meestal gelooft men niet aan die vorst der duisternis.

Dan zeg je: "Ja, maar dat is niet van God, dat doen de mensen". En daar zit een aantrekkelijke gedachte in. Want de satan en de mens der zonde doet ook ontzettend veel. Dat je echt niet kunt zeggen: "Ja, dat wil de Heere God nu, dat ik zo goddeloos doe". En de Heere kan de bomen laten groeien, loof en gras, regen en droogte, maar de mens kan de bomen ontbladeren, en die kan de aarde onvruchtbaar maken, en ga zo maar door. Dus met andere woorden, je kunt overal wel wat uit leren, ook daaruit, dat wij

CATECHISMUS ZONDAG 10 (VERVOLG-2)

niet op de goede weg zijn als wij alles in een soort doffe, verkeerde berusting maar naar de kant van de Heere God toeschuiven: "Zo moet het maar wezen. Zo zal het wel moeten wezen, anders zou het wel anders zijn". Maar hoe waar dat ook is, ik heb toch ook in deze keer, de behandeling van zondag 10, toch weer trachten terug te grijpen tot dat punt, dat de mens is en blijft toch maar een opstandeling. En de mens kan duizend manieren bedenken om het aannemelijk te maken. En de mens kan op zeer dramatische wijze van de waarheid getuigenis geven, wat er in de laatste oorlog gebeurd is, enzovoort, enzovoort. En of wij nu nog wel van zo'n God kunnen spreken. Die alle dingen bestuurt tot een zeker doel en oogmerk.

Horen dan daar die gaskamers bij, hoort daar dan dit bij en dat bij?

Maar als je dan denkt dat Jezus zei: "Dezen zullen gaan in de eeuwige pijn, waar wening is en knersing der tanden. Waar de rook van hunne pijniging opgaat tot in alle eeuwigheid". Wat dan? Moet je dan zeggen zoals de moderne schriftgeleerde zegt: "Ja, Jezus deelde de veronderstelling van die tijd. Dat dachten die mensen, en dat dacht Jezus ook. Hij was een Kind van Zijn tijd. Maar wij weten gelukkig beter". Doen wij zo recht aan die huiveringwekkende woorden van de Schrift?

Kijk, je voelt wel aan, het is alles vreselijk wat er op deze aarde gebeurd is, en nog gebeurt. Maar als je dan de mens confronteert met die laatste waarheid, dat God Zich ontfermt over diens Hij wil, kan hij dan het hoofd buigen? Dan merk je, dat kan hij niet doen. Dan komt het uit dat hij dat nooit wil en kan accepteren. Want het is ondenkbaar voor die mens, dat zoiets plaats zou kunnen vinden. Terwijl hij vergeet dat hij - die mens - op aarde, al een stukje hel creëert.

Wat zullen die mensen in dat vliegtuig een helse angsten hebben. Die gemarteld worden, of doodgeschoten. Wat zal de ene mens de andere mens ook benauwen.

Maar kom, we gaan nog even verder.

We hebben toen, niet als uitvlucht, maar als enige houvast, dat Lam van God, waarin God heeft voorzien, in de grootste nood en dood waarin wij ons bevonden, dat wij voor eeuwig moesten vergaan, en dat God een Lam heeft daargesteld, daar hebben we het middelpunt gevonden. Dat kunnen we toch ook niet begrijpen? Dat God dat gedaan heeft? En alleen met het oog daarop, is het niet zo dat we dat begrijpen. Dat we nu alles begrijpen en overal een antwoord op weten. Maar met het oog op het Lam is alleen de mogelijkheid ontsloten om net als met die dichter waarvan we gezongen hebben, en twee weken geleden, geloof ik, gelezen hebben, psalm 73, om, hoewel hij zegt: "Ik kan het niet begrijpen, die regering van God". Dat hij met het oog op die God en Zijn Lam mag zeggen:

'Wie ver van U de weelde zoekt,
vergaat eerlang, en wordt vervloekt'.

Maar ook: 'Het is mij goed, mijn zaligst lot,
nabij te wezen bij mijn God.
'k Vertrouw op Hem, geheel en al,
de Heere, Wiens werk ik roemen zal.'

'Al bezwijkt mijn vlees en mijn hart, in pijn en smart, Hij is mijn Rotssteen, mijn Behoeder.' En dat is zo groot.

Anders blijf je zitten alsof jij het, ik het, moet dragen. Dat complex van vragen en dingen

CATECHISMUS ZONDAG 10 (VERVOLG-2)

waar wij geen antwoord op weten. En dan gebruikt de satan dat, en dat doet hij ook bij veel mensen, als hij ons voorstelt het onmogelijke van de wegen van God. En van de wegen waarop de mensen kinderen wandelen en ten onder gaan. Dan gebruikt hij dat om ons níet te laten horen: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven. Dan vermoeien wij ons, 'hoe kan dit en hoe kan dat', en, 'waarom dit en waarom dat'. Maar er is niet, te midden van alle wanhopigheid en verdriet, een oog op God, 'ik zal hem nog loven'.

Weet je, dat komt ook doordat wij ons vaak in een gesloten circuit opgesloten voelen. In een gesloten circuit. En dat dat ongeloof in onze harten, en dat uit de aarde aards zijn, dat is ons zo.... Dat zijn wij. Ons gezichtsveld gaat niet verder dan de tijd. Met andere woorden: 'Hier moet het opgelost worden, hier wil ik het verklaard zien, hier wil ik het graag goed hebben. Dat ik het begrijp, en dat...' Nu, zoals ouders zeggen: "Hè, hè, ik ben toch blij dat de kinderen een beetje op hun bestemming gekomen zijn. Ze zijn getrouwd, ze hebben hun eigen leven, ze hebben het maatschappelijk niet slecht." Dat is toch een bekende uitspraak. Ik kan daar levendig inkomen.

Maar ja, als je nu vraagt: is dat nu Christelijk? Natuurlijk is het Christelijk om het goede voor elkaar te wensen, en om blij te zijn. Maar dat woordje 'bestemming', dat hoort bij dat gesloten circuit, waar wij in zitten. Het is ons zo onmogelijk om door die dunne wand, die kleine, je zou zeggen, dat gordijntje wat de tijd van de eeuwigheid scheidt, dat maar zó dun is, zo ragfijn, dat ja, er hoeft maar iets te zijn, vanavond nog of nu nog, en je staat aan de andere kant. Dat zijn we ons niet bewust. Vandaar dat gesloten zijn hier beneden.

Ik heb dat vaak als ik mensen ontmoet waarvan ik weet dat ze het ontzettend moeilijk hebben in hun leven. Of mensen die weinig liefde, voorspoed of gezondheid in hun leven hebben gekend. En die dan op een gegeven moment ook sterven. En dat ik mezelf dan daarop betrap, ook al is het iemand die de Heere toebehoorde, dat ik denk: Hè, jammer toch. Als je nog maar een klein poosje hier op aarde nu eens in goede doen had kunnen zijn. Als je nu nog maar eens een klein poosje dit of dat.

Vroeger, toen ik een kind was, en ja, wat meer begon te denken over allerlei dingen, toen dacht ik: nou, als nu mijn vader en mijn moeder, als ze oud zijn, als ze dan een mooi huisje hebben, en dat ze dan..... Ja, dan zag ik dat voor me, die mensen, en nog eens een poosje nu eens echt kunnen genieten van het leven. Ja, dat zou ik ze zo gunnen. En dan zou ik dit doen en dan zou ik dat doen.

Kijk, daaruit blijkt dat wij van onszelf, hoewel we de weldaden niet moeten miskennen die de Heere in dit leven geeft, maar Een Engels theoloog die zei toen hij naar het schavot moest, om op 28 jarige leeftijd onthoofd te worden: "Och, het leven leg ik net zo makkelijk af als dat ik mijn handschoen uit doe. Het doet geen pijn". Een handschoen doet geen pijn, of je moet een klemmende handschoen hebben, maar normaal..... "Zo ga ik naar huis". Hij was zich bewust dat hij eerder thuis was dan de beul, die nog een eindje moest lopen om thuis te komen.

Kijk, daar zie je nu hoe het geloof door de liefde werkende, door die dunne, kleine wand heen kijkt naar de andere kant. Dat is nu Gods werk. Wij kunnen het niet. Je kunt het niet beredeneren vanuit jezelf. Als je het met je verstand gaat beredeneren, dan zeg je: "Ja, wat betekent nu dit en wat betekent nu dat? Wat betekent het nu, wat betekent de ergste ziekte? Laat het nu eens een jaar duren, of vijf jaar voor mijn part", dat is het verstand. Maar als je dan in de eeuwigheid God groot mag maken, waar geen verdriet

CATECHISMUS ZONDAG 10 (VERVOLG-2)

en geen tranen meer zijn, en je bent van jezelf verlost. Om met alle verlost en God de Heere te prijzen, wat stelt dan alles nog voor?

Ja, zo kan een mens op een Christelijke, verstandelijke manier wel eens redeneren, hè? Maar zo is het in de werkelijkheid meestal eigenlijk niet. Meestal niet. Omdat zei ik, we zitten in dat circuit gesloten. We dragen het beeld van de aardse. En nu is het alleen Gods genade als we er door het geloof doorheen mogen zien, en overheen mogen zien. En daar heeft de één wat meer in gekregen dan de ander, dat zal wel zo zijn.

Maar voel je aan wat ik bedoel? Alles heeft meegebracht, en daarvan moet je de schuld niet geven aan de welvaart, aan de voorzieningen, aan alle mogelijkheden die er gekomen zijn, op medisch gebied. Daar moet je de schuld niet aan geven. Het is onze schuld, het zit bij ons. Wij zijn zulke gekken, dat als we denken, nu, dat hebben we onder de knie, dat is opgelost, enzovoorts, alsof het dan voor elkaar is. En dan komt er weer wat anders. In feite is alles heel beperkt. In feite zijn de meeste pilletjes die we slikken, bestrijdertjes van de symptomen. Echte geneesmiddelen zijn er maar heel weinig, heel weinig. Het meeste zou je zeggen, menselijk, gaat vanzelf weer over, in die periode dat de pijn een beetje onderdrukt wordt.

Maar ik bedoel maar, je moet je ook niet zo laten verrassen en overrompelen door, 'tjonge, tegenwoordig dit, tegenwoordig dat', want het is zo afgelopen, echt. Duizenden mensen leven in vrees. Duizenden laboranten zijn bezig met de nieuwe ziekte. En de één zegt, het zal nog wel mee vallen, en de ander zegt, nou, ik weet het niet, maar het is veel erger als dat ze willen zeggen.

Voel je dat? Dat geen één ogenblik, hoewel de mens in die grote waan leeft, dat hij de dood uiteindelijk onder de knie zal krijgen, maar dat het allemaal eigenlijk nog zo weinig voorstelt. Vroeger had je oude mensen, misschien niet zo veel, nu ook. Maar als je nu de krant leest? Ik lees het wel eens, 42 - 50 - 49 - 54 - 52 jaar. Het gaat door. En er zijn nog andere mogelijkheden om aan je einde te komen.

Maar die geest van de mens, die het alles in eigen hand wil nemen en houden, die gaat overal tegen in. En ik kan het begrijpen. En die door de Heilige Geest ontdekt wordt daar aan, die hoeft niet in minachting daarop neer te zien, want die weet dat alle zaad van twijfel, van boosheid, van verkeerdheid, van uit de aarde aards te zijn, van wereld te zijn, dat het allemaal bij hem binnen te vinden is. Allemaal. Je kunt geen ketter uitdenken of hij zit er wel. Al slaapt hij op het ogenblik nog, maar vandaag of morgen dan is hij wakker, en dan kom je weer tot een andere gekke gedachte.

Daarom: Golgotha! Golgotha!

Daar ligt de kern van Gods voorzienigheid.

En alleen met het oog daarop kan gezegd worden, 'hetzij dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren'. Alleen met het oog daarop mag die man zeggen, Paulus: 'Als verleiders, nochtans waarachtig. Als stervenden, en ziet wij leven. Als nedergeworpen maar niet verdorven of verlaten. Als niets hebbende en nochtans alles bezittende'.

Met het oog op Hem.

Kijk, en ik hoop dat dat over mag blijven, uit de prediking van vraag en antwoord 27.

Tenslotte, waartoe diende ons dat nu.

We hebben al gelet op het wonder, dat het 'dient'. En dan ons! Dat onbegrijpelijke. Dat de Heere alle dingen doet medewerken ten goede, dengenen die God liefhebben, die

CATECHISMUS ZONDAG 10 (VERVOLG-2)

naar Zijn voornemen geroepen zijn. Dat alles in het werk gesteld wordt door de Heere God. Alle scherven ook. En de zonde is er ook bij. Alles is er bij.

Daarvoor hoeven we de zonde niet te zoeken, daar gaat het niet om. Maar dat God zo groot is dat Hij alles, zonde, duivel en wereld toch mede in Zijn macht heeft. En dat er dan toch niet anders over blijft dan, niet een God die het wel weet maar die het laat gaan, nee, maar die God die alle dingen Zelf bestuurt.

Nu, we hebben gehoord, in tegenspoed geduldig, in voorspoed dankbaar zijn mogen.

We hebben er op gelet wat dat inhoud.

Dat dat net nu dingen zijn die wij niet hebben. En zeker niet in voorspoed ook, maar in tegenspoed, om dan geduldig te zijn, lijdzaam.

Alleen, ik wil daar nog dit aan toe voegen.

Dat geduldig, dat moet je niet verkeerd uitleggen. Jakobus zegt: "Jullie hebben gehoord van de lijdzaamheid van Job, en je hebt het einde des Heeren gezien". Betekent dat geduldig, dat wij bijvoorbeeld ons altijd in kunnen houden? Nee. Betekent dat, dat we nooit onze mond voorbij praten? Nee. Kijk, je moet Jakobus goed begrijpen. Als je Jakobus leest dan denk je: Tjonge, jonge, die Job, dat was toch een geduldige man, dat was een lijdzame man. Maar die man die heeft het uitgeschreeuwd tegen God en tegen zijn vrienden. Hij heeft hemel en aarde te hulp geroepen. Hij heeft wat gezegd, hoor. Je moet er nog maar eens aan denken als je het boek Job leest, dat je zegt: Tjonge, jonge, jonge, wat gaat die Job ver. Als Elihu hem gaat vermanen, die laatste spreker, de jongste, dan brengt hij dat ook wel te berde, dat Job toch dingen aan de orde heeft gesteld die hem niet passen. En dat er niemand is die met God kan wedijveren. Ook niet in zijn eigen rechtvaardigheid of wat dan ook, want God is groot en wij begrijpen het niet.

Maar de Heere die zegt dat niet. De Heere heeft Job wel aangesproken om Zijn grootheid aan te duiden. Maar de Heere zegt niet: "Wat heb jij nu allemaal voor onzin naar voren gebracht". Nee. Hij zegt van de vrienden: "Jullie hebben niet recht van Mij gesproken zoals Mijn knecht Job". Er moest een offer aan te pas komen om dat te verzoenen, dat kwaad. En toch noemt Jakobus dat lijdzaamheid. Ik geloof zeker dat dat te betekenen heeft dat de Heere, met eerbied gesproken, alles kan hebben van Zijn kind. Als het maar Zijn kind is. Ik ga misschien wel eens wat ver, maar dat komt omdat ik ook merkwaardige mensen in mijn leven ontmoet heb, die dagelijks, dagelijks bijna, werden geconfronteerd met dat ze wilden vloeken. Dat is wat. Die gewoon de vloeken voelde oprijzen. En dat ze je zo wanhopig aankeken, zou er nooit een eind aan komen? Toch hoorde je ze niet vloeken, maar ik sluit niet uit dat dat ook nog zou kunnen. Maar dat het een groot verschil is of daar een mens in zijn onverschilligheid of in zijn woede vloekt de God van hemel en aarde, of er staat een kind, hoe geschonden ook, hoe bezoedeld, aan de deur te rammelen en te bonken. Begrijp je?

Ik heb wel eens gedacht, een beetje een rare gedachte wel: God schrikt minder van die brutale aap die een steen bij Hem door de ruit gooit, dan van die dooie, zoetsappige farizeeër, die het overal mee eens is, zogezegd, vooral als het anderen aangaat. En overal zijn antwoord op weet, maar die noch God, noch zichzelf kent.

Kijk, en nu was dat de bedoeling van de duivel, dat Job zijn God zou verlaten, vervloeken, verachten. Dat kon niet, dat kon niet. Dat kon niet. Dat kon van Gódswege

CATECHISMUS ZONDAG 10 (VERVOLG-2)

niet, bij deze man. En dan zou hij zeggen: - ik heb het ook de vorige keer aangehaald, dan denk ik aan iemand die een stukje, als je een beest onder je voeten vertrapt, zo denk ik dan aan Job - "Al zou Hij me doodtrappen, al gaat Hij op je staan, al zou Hij mij doden, ik zal toch op Hem hopen". Het is alsof hij zeggen wil, al gooit Hij me in de hel, maar dan zal ik nog zeggen: "O God, mijn God, Gij aller vorsten Heer". Kijk, en dat is iets wonderbaarlijks. Want daar schreeuwt die ziel tegen zichzelf ook in. Want wij hebben wel zo'n vloeknatuur, we hebben wel zo'n verachtelijke natuur, om als de wind tegen is om God uit te dagen, of om God voorgoed te verlaten. Die natuur hebben we wel. Maar dan komt dat werk van de Heere God naar voren, wat we niet zelf gemaakt hebben.

Je moet niet denken dat Job bijvoorbeeld een zoveel beter karakter, of een ander mens was als bijvoorbeeld Judas. Zo moet je het niet zien. Maar je moet het zo zien, dat God in Zijn genade naar Job heeft willen omzien. En dan komt dat voor de dag, Gods werk. En dat kan zo'n troost zijn. Want je kunt het met jezelf niet redden. Wie blijft er overeind in de storm? Wie blijft er overeind in de crisis? Mijn grootvader zei wel eens, om een luciferhoutje slaan we elkaar dood. Een lucifertje. Wie blijft er overeind? En als God dan....? God zegt tegen Jeremia toen hij zo bitter klaagde: "Man, hou nu eens op. Je bent nog maar bezig aan een wandelingetje hoor. Je bent nog maar bezig zoals voetgangers over de straat gaan, zo door het leven". En toen had hij toch al heel wat meegemaakt. "Maar hoe zou jij het maken in de verheffing van de Jordaan? Straks als ze je achter de paarden meeslepen door die ruigten en door die moerassen van de Jordaan naar Egypte, of weet ik waar naar toe. Hoe moet je het dan maken?"

Och, het is met recht zo, zonder God, dat is het ergste wat je je in kunt denken. Dat is het meest ellendige wat je je in kunt denken. Want dan komt er helemaal nergens wat van terecht. En hier is de Heere bezig, hebben we gehoord.

In tegenspoed geduldig. En daar bedoelt de Heere echt niet mee dat wij met een uitgestreken gezicht zitten: "Ja, ik ben het er zo mee eens en ik ben het er zo mee eens". Job was het er helemaal niet mee eens. Maar hij heeft dingen gezegd waar zijn vrienden niet aan toe kwamen. "Ik weet, mijn Verlosser leeft, en Hij zal als de laatste over het stof opstaan".

Waarom vervolgen jullie mij? Nademaal de wortel der zaak in mij gevonden wordt, de liefde. Want dat kun je niet ontkennen. Er was iets in van die liefde die je niet begrijpen kunt. Want juist daarom ging hij zo te keer.

Nu, zo is de Heere bezig, om in tegenspoed geduldig te mogen zijn. Dat wil dan in dit verband zeggen:

'Ik zei daarna, dit krenkt mij 't leven,
maar God zal verandering geven.
De Allerhoogste maakt het goed.
Hij schenkt na het zure het zoet.'

Ja, als het hier op aarde niet is dan zal het nog wel komen. Maar, Hij heeft het beloofd! Zo komen we in de tegenspoed uit de drom in het heiligdom. Uit de grote mond tot de aanbidding. En zo leert de Heere Zijn kinderen toch iets op de weg: Weest geduldig in de verdrukking.

En zo is het goed, zo is het goed. Want het kan wel zijn als je heel erg ziek bent en er doet iemand een beetje ruw met je kussen, dat je boos wordt. En dat je met je zwakke

CATECHISMUS ZONDAG 10 (VERVOLG-2)

handje nog een tik zou willen geven naar die zuster of die broeder die je pijn doet. Dat kan best zijn. Dat weet je maar niet. Mensen worden soms wel eens ongemakkelijk ook. Dat kan ook. En toch, in tegenspoed geduldig. Want Hij heeft gezegd: "Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten". Dat doet Hij niet. Ook als je ongeduldig bent, Hij blijft eeuwig, immer Dezelfde.

Nu, in voorspoed dankbaar.

En in alles dat ons nog toekomen kan een goed toevorzicht. Dat betekent: vertrouwen. Voor de toekomst. Hebben wij dan nog toekomst? Jawel. Dat zegt God. Dat zegt God. Dat bedoel ik nu met dat gesloten circuit. Alsof er geen deel dan in dit leven is. En dan denken we, nu ja, maar voorlopig word ik toch maar liever tachtig jaar hoor. En voorlopig...., nu ik teken er voor hoor. Als ik niet al te beroerd ben. Ja, een goed toevorzicht. Dat wil zeggen, een goed vertrouwen in alles wat me nog overkomen kan. En wij denken net andersom. Voor ons is het een kwaad toevorzicht, want terwijl we eigenlijk nog maar hier en daar een schrammetje hebben opgelopen, liggen we al aan de vreselijkste ziektes te sterven. "Ik heb vast dit, ik heb dat, ik voel hier wat, ik voel daar wat". En dat geloof ik wel, dat je wat voelt. Ik heb ook wel eens momenten dat ik denk, nou, ik weet het niet, maar ik geloof dat m'n hart ermee op houdt of zo. Dat je even.... Maar ja, zo zit een mens nu. Dat gebeurt bij ons ook in de kerk. En ja, ik vind het akelig ook hoor. Ik kan het goed begrijpen. En toch vind ik het altijd een beetje pijnlijk, hè. Dan denk ik, nou, nou. Ik gun het de duivel niet, hè. Dan denk ik, broeder of zuster, als jij zo in het ziekenhuis komt te liggen: "Oh, heb ik dit, heb ik dat, kan ik nu niet meer, ik was er al bang voor, ik was er al bang voor". Dan zal de dokter ook niet voor de aardigheid even om de hoek komen kijken, om nu eens iemand te zien met een goed toevorzicht.

Ja, maar móét dat dan? Nu, dat móét niet, dat is de grond niet. Maar ik vind het zo groot, omdat die duivel die tekent alles zo zwart en zo ellendig. Wat is dat groot, hè? Als het uit mag komen een klein beetje ook. Niet in 'wij moeten zus', en dat opgeschroefde gedoe, zo bedoel ik het niet. Maar als het uit mag lopen in de stille verwondering en overgave.

Zo zijn er verschillende mensen onder ons weg. Die ook wel ogenblikken hebben gehad, dagen van benauwenis, enzovoorts. Maar die tenslotte 's nachts lagen te zingen. En die tenslotte zeiden, 'in vrede ontslapen'. Nu? En dat de buurman zei: "Ja, ik weet het niet hoor, hij heeft heel de nacht gezongen". Niet dat je perse de hele nacht móét zingen, er móét niets. Maar ik wijs het alleen maar aan. Wil je dat graag? Ja toch! Nu, dan neem ik aan dat je niet toegeeft. Dat je niet al te veel toegeeft aan jezelf. Dat is zo, en ik weet dat wij eerrovers van God zijn, maar je wilt het toch niet wezen. Wel in de ontdekking, maar om nu in de praktijk die trouwe God te miskennen. Om geen kruimeltje krediet op die God te hebben, dat wil je toch eigenlijk niet.

Kijk, en daarom is er dan ook die strijd, die goede strijd des..... "Zet Heere een wacht voor mijne lippen" Als je het al te benauwd hebt, dan zou ik haast zeggen in een ziekenhuis: "Jullie hoeven niet te komen kijken, als je in een zieken....., doe de deur maar dicht". Als je je niet goed kunt houden, of zo, van geestelijke of lichamelijke nood. Dat kan. Schaamt hij zich daar dan voor? Dat hij zo'n kleine nieteling is? Ach nee, maar hij schaamt zich er voor dat de omgeving zou denken dat hij zo'n kleine God en zo'n

CATECHISMUS ZONDAG 10 (VERVOLG-2)

nietige Zaligmaker heeft. Dat vindt hij erg. Hij zegt liever: "Die God is mij een God van volkomen zaligheid, en bij de Heere zijn de uitkomsten in de dood."

Daarom is dat belangrijk, een goed toevorzicht. Want een goed toevorzicht hebben - je kan zeggen: ja, maar dan zit je er noch niet in, maar nu moet je er eens in zitten. Nu dat weet ik, Job die heeft heel wat afgeklaagd. maar hij mocht ook zeggen: Ik weet, mijn Verlosser leeft. En indien Hij mij doodde, zou ik niet hopen? Daar gaat het om. Het gaat niet om het vele van onze prestatie, maar het gaat daarom, dat er iets mag schitteren van de genade, van de ontferming Gods over ons kleine mensjes.

Een goed toevorzicht op onze getrouwe God en Vader, dat ons geen schepsel van Zijn liefde scheiden zal, aangezien alle schepselen zo in Zijn hand zijn, dat ze tegen Zijn wil zich noch roeren, noch bewegen kunnen. Nu, dat begrijp ik helemaal niet. Dat kinderlijk toevorzicht, ja, een goed toevorzicht, dat kan ik....., ja, daar kun je begerig op zijn. Dan kun je zeggen: Wat is dat groot, wat is dat heerlijk. Maar om dan te zeggen: Aangezien alle schepselen zo in Zijn hand zijn, dat ze zich zonder Zijn wil niet verroeren noch bewegen kunnen. Dat heeft mij ook gewoon weer in verwarring.... Ik denk, ja, maar.....Nu ja, neem nu iets recentelijks. Die mensen in dat vliegtuig die gemarteld worden door die kapers. Zodat je ze misschien wel via de radio kunt horen gillen en schreeuwen en noem maar op. Zijn die kapers dan in Gods hand? Hoe zit dat dan? En als God dat dan in Zijn hand heeft, dat ze zich niet bewegen noch verroeren kunnen buiten Zijn wil, is God dan ook medeplichtig? Laat God dat dan toe? Dan kan de Heere God toch wel zorgen dat als die mensen wat willen doen dat hun arm stijf blijft staan, of dat ze dood neer vallen. Waarom gebeurt dat dan niet? En wat is er dan allemaal gedaan door de ene mens tegen de ander. En had God dat dan allemaal in Zijn hand? Dan is het maar een kleine stap om te zeggen: Dan had God daar zeker ook de hand in. Dat heeft God dan gedaan dus. En dan kom je weer in die doolhof terecht van allerlei vragen.

Maar toen ik daar over dacht, toen kreeg ik ook iets anders in mijn gedachten. Alsof de Heere - eigenlijk vanavond pas hoor, terwijl ik de Catechismus las, en ik kwam weer aan dat laatste stukje, zoals ik al zei, dan zit je er over te denken: In Zijn handen. Ja, in de handen van de duivel zal hij bedoelen, de Catechismus. Alle schepselen zijn in de handen van de duivel. En dan spookt er wat door een mens heen. Want David maakt toch ook wel groot verschil, dacht ik bij mezelf, uit verweer tegen de Catechismus. Ik denk: ja, dat kan die Catechismus nu wel zeggen, maar toen de Heere zei: "Waar wil je uit kiezen, want Ik wil bezoeken met de bittere tegenheer. Met hongersnood, met pest, met een overheersing door de vijanden?" Toen zei David: "Mij is zeer bange". Wat moet je dan? En toen zei hij: "Heere, laat ons dan maar in Uw hand vallen, en niet in de hand van mensen". Alsof hij zeggen wilde: Als U de vijanden loslaat op ons, dan is er geen verwachting. Dan worden we allemaal afgeslacht, doodgemarteld. Dan komt er niets meer, dan blijft er niets meer over. Maar hij dacht, omdat hij iets van die God kende, dan maar liever in Gods hand. Een straf waar de Heere Zelf de hand in heeft. En toen kwam er een pestziekte over het volk. En er vielen er duizenden bij duizenden.

Ik dacht daar aan toen ik dat weer las. Van de week of gisteren, ik weet niet meer wanneer, en ik denk ja, kijk, daar zie je toch het verschil. Gods hand en de hand van de vijanden. Hoe kun je dan zeggen dat alle schepselen in Gods hand zijn, want dan kun je maar beter met de eerste hand te maken krijgen, met de Heere God Zelf. Als ik

CATECHISMUS ZONDAG 10 (VERVOLG-2)

tenminste weet en geloof dat bij de Heere barmhartigheden zijn die roemen tegen het oordeel. Dan kun je daar nog beter mee te doen hebben, dan als mensen tekeer gaan.

Nu ja, dat zakt dan weer weg in je gedachten, en dan, ja..... "Ach, je bent aan rare spreker". Ja, dat ben ik ook wel. Soms zijn er dingen, dat ik naar de kerk ga en dat ik denk: Ik weet het ook niet, Heere alstublieft.

Maar nu, onder het lezen, hoorde ik opeens een stem zeggen: "Weet gij niet dat ik macht heb U vrij te laten of U over te leveren?" Pilatus. En toen zei de Heere Jezus: "Gij zoudt deze macht niet hebben, als je ze niet van Boven, van de Vader, gekregen had". Toen dacht ik: Het is tóch waar. Het is tóch waar. Ik kan elk detail en elk geval niet bekijken en overzien. Maar dát is de Bijbel, dát is het Woord. En dan staat die schuldeloze Borg en Middelaar, hoewel met mijn schuld beladen, maar dat wist Pilatus niet, Die staat daar. En Hij weet ook wel dat Pilatus, wat het dan ook voor een man geweest is, maar als het puntje bij het paaltje komt dan staat hij aan de verkeerde kant, de kant van het onrecht, de kant van de moord, gerechtelijke moord. En in die ure zegt Jezus in het allerheiligst geloof, en dat vertrouwen op Zijn Goddelijke Vader: "Je zou deze macht niet hebben als Mijn Vader ze je niet gaf". O, zo heeft Jezus in deze ellendige geschiedenis onzerzijds en Pilatus-zijds, heeft Hij toch gezien - gezien niet! Geloofd eerder - vertrouwd, dit is ook de weg. De weg naar de dood, naar het lijden, naar de verlating, dat Ik onschuldig door deze man veroordeeld wordt. En hij valt niet dood neer voordat hij wat kan zeggen. Hij blijft leven. En hij wast zijn handen in onschuld. En alles gaat gewoon door. En toch, Jezus Christus geloofde: geen schepsel is buiten Zijn handen.

Zodat Paulus in de Romeinenbrief schrijft: Niets kan ons scheiden van de liefde van Christus. Verdrukking, benauwdheid, honger, dorst, zwaard, leven, dood, hoogte, diepte, niets! Dat betekent niet dat IK niet zo uit het veld geslagen zou zijn, dat IK wel vasthoud. Maar dat betekent juist ANDERSOM, dat God zo vasthoudt. dat die Christus zo vasthoudt, dat Die voor niets opzij gaat. Niet voor de verloochening van Petrus, niet voor de zonde van David. Hij gaat nergens voor opzij. Hij houdt de Zijnen vast met eeuwige ontfermingen, al denken ze dat ze losgelaten worden.

Kijk, en dat geloofde Paulus. En daarom ging hij niet een prognose maken over zichzelf, dat hij denkt: Nu, ik ben nu zo'n goede christen, ik zie Gods Vaderlijke hand overal in, en: Wat God doet dat is altijd goed en welgedaan, daar blijf ik bij. En al schieten ze me dood, en al martelen ze me dood, maar dat zal ik.... dit en dat! Nee, maar hij was overtuigd van die kracht van de liefde Gods, dat geen enkele macht, ook hijzelf niet, in staat zou blijken te zijn om die liefde tot het einde - die liefde van Christus - om die te verijdelen.

Geliefde gemeente, dat we daar getroost in mogen zijn. En ik hoop dat we..... Toen mijn grootvader ging sterven, een poosje voor zijn dood, de kinderen en allemaal waren er, toen, ja, hij had nog een vrij krachtige stem, en toen ze allemaal binnen waren, ook die ene die hij niet had gevraagd, maar ik geloof dat mijn vader hem ophaalde, Jaap, 'Jakob kom'. Hij was altijd zo dwars. O, tegen zijn eigen vader zo agressief, zo..... ook kerkelijk. Maar toen waren ze er dan toch maar allemaal, en toen zei hij, zo begon hij, dat gaan wij nu ook zingen zo meteen: "Gij hebt veel goeds bij Uwe knecht gedaan, hem naar Uw Woord gered uit al zijn noden.

CATECHISMUS ZONDAG 10 (VERVOLG-2)

En toen ging hij vertellen, preken zou je haast zeggen, over Gods grote goedheid en ontferming over zijn leven. En toen nam hij afscheid. En toen zag hij Jakob. Het waren patriarchale mensen soms vroeger: "Jakob, mijn zoon, mijn ingewand was ontroerd om jouwentwil. En ik heb gezegd vanmorgen, dat God niet onrechtvaardig is als hij jou voor eeuwig vervloekt. Maar de God van je vader zei: Heb Ik hem dan al vervloekt? En je vader zei: Nee, trouwe Heere, hij leeft nog."

Kijk, dan breekt het hart. Dan breekt het hart, onder de hoge ernst van het eeuwig blijvende Woord. Dan doet de Heere in het sterven nog veel goeds. Maar dat hoop ik, dat wij zo ook de reis mogen beëindigen.

Misschien gaat het met ons weer heel anders. Dat we geen stem meer hebben en geen kracht. Maar dat de gesteltenis van de ziel mag zijn: Gij hebt veel goeds bij Uwe knecht gedaan Heere, hem naar Uw Woord uit al zijn noden gered. Want dan zullen we God eeuwig loven en prijzen. En dan is het waar: Beter is de dag des doods dan de dag dat iemand geboren wordt.

AMEN